

Potem ko je predsednica uprave AUKN Dagmar Komar (levo) grobo segla v državne družbe zaradi dokapitalizacije NKBM, je ministrica za gospodarstvo Darja Radič zahtevala njeno razrešitev, toda neuspešno.

Dogovorna ekon

Tekst: **Nenad Glücks** Foto: **Primož Lavre in BOBO**
nenad.glucks@reporter.si

Znotraj vladajoče koalicije so se zaradi načina dokapitalizacije NKBM spet zaostriili odnosi med SD Boruta Pahorja in Zares Gregorja Golobiča. Odredba Agencije za upravljanje kapitalskih naložb državnim družbam za dokapitalizacijo NKBM, kaže, da imamo v Sloveniji še vedno dogovorno ekonomijo.

Dokapitalizacija tretje največje slovenske banke Nove kreditne banke Maribor (NKBM) s slabimi desetimi odstotki tržnega deleža, je z zdrahami med SD in Zares znova pokazala, da srž slovenskega bančništva niso finance, temveč politika. Republika Slovenija ima v NKBM 41,5-odstotni delež, skupaj z državnima Kapitalno družbo (KAD) in Slovensko odškodninsko družbo (SOD) pa še 9,6 odstotka (vsaka po 4,8 odstotka), torej večinski delež 51 odstotkov. Zaradi pove-

čevanja kapitalске ustreznosti (o nujnosti tega je govoril tudi guverner Banke Slovenije Marko Kranjec), so se pri banki odločili za dokapitalizacijo v višini 104 milijone evrov. Zaplet je seveda nastal, ker se je država (beri premier Borut Pahor in minister za finance Franc Križanič) odločila ostati večinski lastnik NKBM, čeprav nima denarja za dokapitalizacijo oziroma se je že izčrpala z vložkom 243 milijonov evrov za dokapitalizacijo največje državne banke NLB. V reševanje problema,

kje najti potrebnih 52 mio evrov za dokapitalizacijo, s čimer bi država ohranila večinski delež, se je vključila Dagmar Komar, predsednica uprave Agencije za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), in s prenosom prednostne pravice za nakup delnic NKBM naročila trem državnim družbam (energetskima Elesu in Gen energiji ter Pošti Slovenije) vplačilo skupaj 47 mio evrov, KAD pa je vplačal v sorazmerju s svojim deležem okoli pet milijonov evrov.

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 23000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1095 cm²

2 / 3

Mali delničarji v igri

V NKBM je med lastniki tudi 99 tisoč **malih delničarjev**, ki imajo skupaj okoli 35 odstotkov delnic družbe. V Vseslovenskem združenju **malih delničarjev (VZMD)** na čelu s **Kristjanom Verbičem** so prepričani v potrebnost dokapitalizacije, pri tem pa, kar se njih tiče, lahko namesto države, ki za to ni sposobna, sodelujejo podjetja v državni lasti. Zanje to ni prednostno vprašanje. Cena osem evrov za delnico se mu zdi sicer zanimiva tudi za **male delničarje**, ki želijo sodelovati pri dokapitalizaciji. Glede vprašanja nacionalnega interesa pri NKBM pravi, da je v nacionalnem interesu, če banka dobro posluje, se razvija in je kapitalsko ustrezna. Med člani nadzornega sveta NKBM je tudi Janez Košak, ki ga je predlagalo **VZMD**.

Država ima skupaj s Kadom in Sodom 51-odstotni lastniški delež v NKBM, tega bo ohranila tudi po dokapitalizaciji v višini 104 mio. evrov.

omija za NKBM

Otroška bolezen Dagmar Komar

Ministrica za gospodarstvo Darja Radič se je na to burno odzvala in zahtevala sklic pristojnih ministrov in predsednikov strank, na katerem bi se odločili za zamenjavo vodstva (poleg Komarjeve sta člana uprave še Marko Golob in Danilo Grašič) in sveta AUKN. Radičeva je opozorila, da odločitev AUKN ni v skladu s sektorsko politiko za energetiko, sodelovanje bi lahko celo škodilo tem podjetjem. Pahor je AUKN z Dagmarjevo na čelu vzel v bran z besedami, da ima agencija nekaj otroških bolezni, ki pa jih ne pripisuje upravi in ne nadzornemu svetu. Po njegovih besedah »ima agencija za svojo odločitev razloge in tudi pravno osnovo«. Smešno je, da je premier hkrati, ko je zaščitil AUKN pri skrajno nasilnem branjenju večinskega deleža države v NKBM, pojasnil svoje osebno mnenje, da je za obe državni banki, NLB in NKBM, »dovolj, če država za-
drži kontrolni delež«, to pa je 25 odstotkov

Borut Pahor »otroških bolezni« AUKN ne pripisuje Dagmar Komarj, Gregor Golobič pa je jasno povedal, da je ravnanje neodgovorno in škodljivo.

in eno delnico. Gre še za en primer, ko Pahor nekaj govori, institucije pod njegovim okriljem (in okriljem njegovega finančnega ministra Franca Križaniča, SD) pa počnejo nasprotno. Poznavalci so prepričani, da se je Komarjeva odločila za uporabo sredstev Pošte, Eles in Gen energije za dokapitalizacijo NKBM prav po navodilu Križaniča.

Nezadovoljni tujci

Pri NKBM so načrtovali prvi krog dokapitalizacije, vredne 104 milijone evrov, v katerem bi delnice kupovali obstoječi delničarji (torej tudi država, KAD in SOD), v drugem krogu pa bi imeli priložnost sodelovati institucionalni in mali vlagatelji. Na koncu so na banki določili ceno delnic za dokapitalizacijo pri osmih evrih, sprva so govorili tudi o ceni 10,5 evra za delnico. Uprava NKBM na čelu s predsednikom uprave Matjažem Kovačičem je za drugi del dokapitalizacije pripravila iz-

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 23000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1095 cm²

3 / 3

V ozadju prisile za ohranitev večinskega državnega deleža v NKBM (desno predsednik uprave Matjaž Kovačič) naj bi bil minister za finance Franc Križanič.

dajo delnic na varšavski borzi, menda so potencialni vlagatelji na Poljskem zelo nezadovoljni z ukrepi države po AUKN, zaradi katerih ne bodo mogli sodelovati pri dokapitalizaciji v predvidenem obsegu. Formalnopravno so angažiranje treh državnih družb pri AUKN »pokrili« najprej so v vseh treh v ustanovitveni akt zapisali, da bo »za vsa pridobivanja in odčititve dolgoročnih kapitalskih naložb pristojna skupščina«, potem pa jim je AUKN, ki pomeni skupščino v družbah v stodstotni državni lasti, določila, da morajo do 18. aprila kupiti določeno število dokapitalizacijskih delnic NKBM. Konkretno so Elesu naložili nakup v vrednosti 7,5 milijona evrov. S koliko denarja je morala sodelovati Pošta Slovenije v tej družbi, ne razkrivajo, v javnosti se je pojavljala številka 20 milijonov, naši viri pravijo 21 mio. evrov. To pomeni, da so morali pri Gen energiji vplačati okoli 18,5 milijona evrov, česar pa niso hoteli razkriti. Pri AUKN so svojo nenavadno odločitev pojasnili z argumentom, da omenjene družbe nimajo težav z likvidnostjo, sodelovanje ne bo vplivalo na njihovo poslovanje, obenem pa bi ob morebitni poznejši prodaji lahko unovčile prevzemno premijo. Glede na vse skupaj pri teh podjetjih sploh ne potrebujejo uprav, saj lahko poslovanje vodi kar Komarjeva.

Kredit za plače in regres

Da vse le ni tako rožnato, kažejo uradni in neuradni odzivi iz Elesu, Pošte in Gen energije. Pri Elesu pričakujejo, da bosta vlada in parlament »v čim krajšem času sprejela ustrezno sektorsko politiko za energetiko in da bo AUKN v čim krajšem času sprejela skupščinski sklep, s katerim jim bo naložila prodajo delnic NKBM«. Upajo, da z dobičkom. Sicer bodo morali za višino vplačil najeti kredit za financiranje bodočih investicij. Denar za NKBM so zagotovili iz trenutnih presežnih sredstev, ki so jih imeli naložene kot kratkoročne depozite v bankah in s katerimi financirajo bodoče investicije. Na Pošti Sloveni-

Pošta Slovenije na čelu z Alešem Haučcem je morala za dokapitalizacijo NKBM vplačati 21 mio. evrov, kar jo je spravilo v težave.

AUKN kot Rdeči Kmeri

Za nekdanjega predsednika kadrovsko-akreditacijskega sveta, ekonomista dr. Bogomirja Kovača, je način dokapitalizacije, ki ga je trem državnim družbam vsilila NKBM, sprt z dobro korporativno prakso. Po njegovem je AUKN izkoristila svoje pravne možnosti, toda v dvom je postavila svojo legitimnost v prihodnje. Kot je pojasnil za TV Slovenija, ga ravnanje te agencije spominja na Rdeče Kmere; kot slon v trgovini s porcelanom dreza v korporativna razmerja, za to čez noč spreminja statute družb ... V ozadju je ideja, da se brani 51-odstotno lastništvo NKBM, čeprav njeno vodstvo sploh ni dejalo, da je ta obramba potrebna, niti ni vlada AUKN zavezala k temu. Ob tem Kovač dvomi, da bo država v prihodnje pri morebitni prodaji celotnega 51-odstotnega paketa delnic dosegla veliko prevzemno premijo. Če nima denarja za dokapitalizacijo, bi bilo bolje, da bi se umaknila.

je niso hoteli pojasniti svoje »prisilne« dokapitalizacije mariborske banke, povedali so zgolj to, da so izpolnili sklep AUKN in opravili nakup delnic NKBM. Naši viri sporočajo, da so bili odzivi znotraj Pošte na čelu z generalnim direktorjem Alešem Haučcem zelo burni. Po njihovem sta se vse vnaprej dogovorila Pahor in Križanič, operativno pa je zadeve nadzoroval predsednik nadzornega sveta NKBM Danilo Toplek (SD). Jezijo se, da gre za dogovorno in ne tržno ekonomijo. Poleg tega je zaradi nenačrtovane visoke naložbe Pošta menda v zelo težkem položaju, morali naj bi celo najeti kredit za izplačilo bodočih plač in letnega regresa. Ker je likvidnost Pošte s tem izčrpana, je vprašanje, ali bo sploh sposobna financirati investicije, očitno bodo morali znova ustvarjati še ne sprejeti letni poslovni načrt.

Pahorjev vpoklic in odpoklic

Vodstvo NKBM se je z državo oziroma s finančnim ministrstvom pod vodstvom Križaniča kar osem mesecev dogovarjalo, ali bo država sodelovala pri dokapitalizaciji NKBM. Ko je nato država porabi-

Pri Elesu pod vodstvom Milana Jevšenaka pričakujejo, da bodo smeli v kratkem delnice NKBM prodati naprej.

Martin Novšak, direktor Gen energije, ne želi komentirati odredbe AUKN za vplačilo pri dokapitalizaciji NKBM.

la 243 milijonov za dokapitalizacijo NLB in je bilo jasno, da dokapitalizacije NKBM ne bo zmogla, so se pri NKBM usmerili v izdajo novih delnic na varšavski borzi. Banka je v lanskem letu poslovala relativno uspešno, čisti dobiček skupine NKBM je po rezervacijah in slabitvah 11,4 mio. evrov, čisti dobiček same banke pa 9,4 mio. evrov. Poznavalci ugotavljajo, da gre vseeno za nizko donosnost, pod tremi odstotki. Pred kratkim naj bi se Križanič in Pahor s predstavniki Kuvajta ali Savdske Arabije pogovarjala o njihovem potencialnem dokapitaliziranju NKBM, vendar so menda morebitni vlagatelji zahtevali donos osem odstotkov.

Kako nerealne predstave ima premier Pahor o privatizaciji NLB in NKBM, pričajo njegove besede, da v primeru, če »nismo sposobni z dokapitalizacijami ustvariti pogojev, ko bi prek državnega lastništva banke uspevali dobro poslovati z njo in ustvarjati dobiček, je čas, da za vsaj določeno obdobje pokličemo tujega investitorja, ki naj uredi stvari v banki tako, da bomo imeli dobro banko, ki ne bo postala čez nekaj let le hranilnica.« Če Pahor in Križanič s pomočjo AUKN še vedno lahko kadarkoli vpokličeta ali odpokličeta kapital slovenskih državnih družb, tega gotovo ne moreta narediti s tujimi družbami.

Škodljivo ministrstvo za finance

Glede na dogajanje okoli NKBM se je dokaj nazorno pokazalo, kako so si vladajoči politiki razporedili fevde v državi. Državno bančništvo očitno sodi pod okrilje SD, ki si lasti tudi odločanje o NKBM, nedvomno zaradi kontrole nad kreditnim portfeljem banke. Pri tem prihaja občasno do konfliktov z Zares, posebno kadar Pahor in Križanič posežeta v njihov fevd energetike z odrejanjem energetskega podjetja in Pošti, kdaj in koliko morajo dokapitalizirati banke. Predsednik Zares Gregor Golobič je kar neposredno pokazal na malopridneže in dejal, da je ravnanje AUKN očitno sponzorirano s strani ministrstva za finance, in dodal, da gre za neodgovorno, škodljivo ravnanje.